

קונטֿרָס

בְּחֹרֶת לְשִׁיבָה :

בו יגלה אֶת מַעַלָּת בְּחֹרֶת הַלוֹמֵד בִּישִׁיבָה, וְאֵיךְ
שֶׁבֶל הַעֲתִיד שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל תַּלְוֵי רַק בּוֹ, וַיּוֹרֶה
לוֹ דָּرְכִים וַעֲצֹות יִשְׂרָאֵל אֵיךְ לְהַצְלִיחַ בִּישִׁיבָה,
וַיַּנְהִיגֵּ לוֹ הַנְּהָגוֹת טוֹבּוֹת, אֵיךְ לְהַתְּנַהֵג כָּל זָמֵן
שֶׁהָוָא נִמְצָא בֵּין כְּתָלֵי הַיִשְׁיבָה.

*

בְּנוֹי וּמִיסְדָּעַל-פִּי דָּבָרִי
רַבָּנוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹור הַגָּנוֹז וְהַצְפּוֹן
בְּזִכְיָנָא קָדִישָׁא עַלְאָה, אַדְוֹגָנוֹ, מַוְרָנוֹ וְרַבָּנוֹ
רַבִּי נְחָמָן מִבְּרָסָלֶבֶת, זָכוֹתוֹ יָגֵן עַלְינוּ.

וּעַל-פִּי דָּבָרִי תַּלְמִידָיו, מַוְרָנוֹ
הַקָּדוֹשׁ, אֹור נְפָלָא, אֲשֶׁר כֵּל רַז לֹא אֲנִיס לַיה
רַבִּי נְתָן מִבְּרָסָלֶבֶת, זָכוֹתוֹ יָגֵן עַלְינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּכִסּוּקִי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמְאַמְרִי
חַכְמִינָא הַקָּדוֹשִׁים מִגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וּזְהָרָה הַקָּדוֹשׁ.

*

הַוּבָא לְדִפּוֹס עַל-יִדִּי
חַסִּידִי בְּרָסָלֶבֶת
עוֹיה"ק יְרוֹשָׁלַיִם תּוֹבָב"א

מוּהָרָא"ש נ"י אמר: כל בחרור ישיבה
צראיך לדעת, שאחריות גדולה מפתחת
עליו, כי כלם מסתכלים על הנחתו,
ואם יניחיג את עצמו בדרכו הטובה, אז
קונגה לעצמו שם טוב, ובנקל לו למצא
שהוקטן טוב, וכך היה אהוב לכל ויקdash
שם שממים ברבים.

(אמרי מוהר"ש, חלק ב', סימן תרכה)

קונטֿרָס

בְּחִרְךָ יִשְׁיבָה :

.א.

מעלות היישבות בזמנן הוה

אהובי,بني, איתה צרייך לדעת, שעכשו בעתים
הכלו אין בית מנות יותר גדול וייתר טוב לבחור
עיר כמו לברוח אל תוך יישבה, כי עכשו שנחרב
בית המקדש אין להקדוש ברוך הוא אלא ארבע
אמות של הלהקה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים
(שיר השירים רבה, פרשה ה', סימן ב'): אני ישנה
מabit-המקדש, ולבוי עיר לבתי כנסיות ולבתי
מדרשות, זאת אומרת אף شبית-המקדש נחרב, עם
כל זאת לא נשאר לנו אלא ארבע אמות של הלהקה,

שָׁם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא, וְעַל־כֵּן הַיִשְׁיבָה
 מִשְׁמֶשֶת הַיּוֹם כְּעֵין בֵּית־מִקְדָּשׁ מַעַט, כִּי הַבָּתִי
 כֶּנֶסִיָּה וְהַבָּתִי מִדְרָשָׁת הַם בְּתוֹךְ הַיִשְׁיבָה,
 הַיִשְׁיבָה זוּ הַמָּקוֹם שֶׁבָּחוֹר יִשְׁיבָה מַגְדָּל אֶת עָצָמוֹ,
 שֶׁם לוֹמֵד תּוֹרָה וְלוֹמֵד אֵיךְ לְקִים אֶת הַמִּצְוֹת,
 וְלוֹמֵד אֵיךְ לְחִיוֹת אֶת כָּל הַחַיִים, וְעַל־כֵּן מִעְלוֹת
 בָּחוֹר יִשְׁיבָה אֵין לְתָאָר וְאֵין לְשָׁעָר כָּלֶל, כִּי תָּרִ
 בְּשָׁנִים שָׁיּוֹשֵׁב בִּישְׁיבָה, אֹז לוֹמֵד אֶת הַפָּל, כָּל
 הַתּוֹרָה כָּלָה, אֲם הַוָּא מַתָּمֵיד וְלֹא מַבְטֵל אֶת הַזָּמָן
 הַיּוֹם, וְכֵן לוֹמֵד מִדּוֹת טוֹבּוֹת וְמִנְהָgoֹת יִשְׁרוֹת,
 וּמִקְבֵּל דָּرָךְ בְּחִיִּים, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחָפְטָם אָמָרוּ חַכְמָינוּ
 הַקָּדוֹשִׁים (ילקוט בָּלָק, רְמוּז תְּשֻׁעָ"א) מָה נִמְלָאִים הַלְלוּ
 בְּגִינִּי־אָדָם יוֹרְדִים בְּתוֹכָם כְּשֵׁהֶם מַלְאִים עֲוֹנוֹת,
 וַיּוֹצְאִים מַלְאִים מִצּוֹות, בָּחוֹר צָעִיר אֲפִי שְׁגַתְלָכְלָה
 בָּמָה שְׁגַתְלָכְלָה בְּכָל מִינִי שְׂطִיות, וּמִמְתַּחַת וְהַמְּחַשְּׁבָה
 שָׁלוֹ הַם בְּכָל מִינִי זָבֵל וְזַהַמָּה, עַמְּכָל זֹאת כְּשֶׁבָּא
 לִשְׁיבָה, וְגַעֲשָׂה בָּחוֹר רְצִינִי, אָזִי הוּא מַאֲדָמָד
 יָצַלְיָת. וּבְפִרְטָה בְּעָתִים הַלְלוּ שְׁבָחוֹץ אָוֹרֵב הַיּוֹצֵר
 הַרְעָא מַאֲדָמָד אָמָר כָּל בָּחוֹר וּבָחוֹר לְהַכְשִׁילוּ בְּכָל
 מִינִי עֲבֹרוֹת וְחַטָּאִים וּפְשָׁעִים, אֵין לְבָחוֹר עוֹד בֵּית
 מְנוֹס כְּמוֹ בִּישְׁיבָה, לְשָׁבַת תָּמִיד בֵּין כְּתָלִי

הַיִשְׁיבָה; כִּי בָּחֹור צָעִיר כַּשְׂאוֹכָה לְבָלוֹת אֶת הַזָּמָן
הַיָּקָר שֶׁלּוּ בֵּין כְּתָלִי הַיִשְׁיבָה, בְּכֶמֶה שָׁנִים הוּא
יִכּוֹל לְזַכּוֹת לְהַתְּעֻלוֹת בְּלִמּוֹד הַתּוֹרָה הַקָּדוֹשָׁה, וְאֵז
יַזְכֵּה לְהִיּוֹת דָּבָוק בַּהֲקָדוֹשָׁ-בָּרוּךְ-הוּא כֹּל יָמִי חַיּוֹ,
וְלֹא תִּחְסַר לוֹ פְּרִנְסָה בְּגַשְׁמִיָּת, כִּי הַפְּרִנְסָה תַּלוֹנִיה
כַּפְיִי הַהַתְּמָדָה בַּתּוֹרָה, כִּי מֵי שְׁמַתְּמִיד בַּתּוֹרָה
וְלֹומֶד הַרְבָּה תּוֹרָה, הַקָּדוֹשָׁ-בָּרוּךְ-הוּא פָוֹתֵחׁ לוֹ
צְנוּדָה מִיחָד בְּעַבוּר פְּרִנְסָה וְלֹא צְרִיךְ לְדָאָג
לְפְרִנְסָתוֹ. זוֹאת רְאִינוֹ בְּחוּשׁ בְּכָל הַדָּרוֹת, כֹּל אַלְוִ
שְׁבָלוּ יָמִי נְעוּרֵיהֶם בַּיִשְׁיבָה, וְלֹא יֵצָא מִכְּתָלִי
הַיִשְׁיבָה, שַׁשְּׁמָט הִיא בֵּית הַכֶּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ,
בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הוּא מֶקְומָם שְׁלׂוּמָדִים תּוֹרָה, וּבֵית-
הַכֶּנֶסֶת הוּא מֶקְומָם שְׁמַתְּפִלְלִים, וּעַל-כֵּן כֹּל אַלְוִ
שְׁתִּמְיד הַתְּחִבָּאוֹ בֵּין כְּתָלִי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ וּבֵין כְּתָלִי
בֵּית הַכֶּנֶסֶת, הַינּוּ בְּכֶתֶלִי הַיִשְׁיבָה, עַל-יָדֵיהֶם
הַצְּלִיחוּ כֹּל הַחַיִּים; וּעַל-כֵּן רָאָה, אֲהַובֵּי, בְּנֵי הַיָּקָר,
שֶׁלֹּא תָלַךְ אַחֲר הַהַבָּל וְהַרְוָחָה שְׁגַמְצָא עַכְשָׁו בְּעוֹלָם,
שְׁמַסִּיתִים וּמְדִיחִים בְּחוּרִי הַיִשְׁיבָה שְׁיַעֲזֹבּוּ אֶת
הַיִשְׁיבָה וַיַּסְטוּבָבוּ בְּרֹחֶזֶבֶת, וַיַּשְׁבוּ בֵּין יָשְׁבִּי
קְרָנוֹת עַל הַבָּרוֹלִים, וַיַּפְטַפְטוּ דָבָרים בְּטַלִים
וְלִשְׁוֹן-הָרָע וּרְכִילוֹת וְלִיצְנוֹת, שֶׁזָּה יִגְרֵס אֶתְכֶם

בגשמיota נברוחניות על-ידי שמשתובבים עם הולכי בטל, לבסוף נכשלים בעשרות חמורות, עד שמשתובכים עם החק, ולבסוף הוא מסיים בבית-ספר, וכן גשמיota מאחר שהולך בטלו ולא לומד ולא עובד, אזי משתחגע לגמרי, כי הבטלה מביאה לידי שעמום וליידי זמה (פתוחות נט). ועל-כן בחור עיר צריך להתחבא בימי בתרותו בין כתלי היישבה, שם הוא בית-הדרך למד תורה ובית-הכנסת להפליל, ואם אינם בחור מתחבא בין כתלי היישבה, אז נכוון לבו יהיה בטוח שלא יחסר לו שום דבר בחיים חייו, פא אשר היה עם כל גודלי ישראל.

ב.

איך צריך בחור ישבה להנאה

אהובי, בני הקיר! אתה צריך לדעת, שעל בחור ישבה כל מסתכלים, ועל-כן הנהנה של בחור ישבה צריכה להיות הנהנה אחרת לגמרי משל הרחוב, ואפלו משל מבגר, כי בחור ישבה צריך להיות דגמא חי מה תורה, כי בחור עיר

כַּפְשֵׁלֹמֶד תֹּרֶה, אֲז הַוָּא נְכָלֶל בְּתוֹךְ הַתֹּרֶה, וְאֵם
הַוָּא מַתְנָהָג לֹא כְמָו שְׂצְרִיךְ, אֲזִי הַוָּא גּוֹרָם רְחַמְנָא
לִישְׁזָבָן, חַלְוֵל הַתֹּרֶה וְחַלְוֵל הַשֵּׁם, הַיּוֹת
שָׁאוֹמְרִים: "תְּרָאוּ אֵיךְ בְּחִור יִשְׁיבָה מַתְנָהָג בְּצָוָה
כְּזֹו"; וְלֹכְזָן, אֲהוֹבֵי, בְּנֵי הַיָּקָר, תְּשַׁפְּתָל לְהַתְנָהָג
בְּדַרְךְ אָרֶץ גָּדוֹל עַד מַאַד, וְתַעֲשָׂה כָּל מִינֵּי פְּعָלוֹת
שְׁבָעוֹלָם שֶׁלֹּא יֵצֵא עַלְיָךְ שֻׁוּם שַׁם רַע, וְלֹזָה אַתָּה
יִכּוֹל לְזֹכֹת אֲם אַתָּה יוֹשֵׁב תְּמִיד בֵּין כְּתָלִי
בֵּית-הַמָּדָרֵשׁ וּכְתָלִי בֵּית-הַכֶּנֶסֶת שֵׁהָם בְּתוֹךְ
הַיִשְׁיבָה, הַיָּנוּ שְׁתִּמִּיד יִמְצָאוּ אַוְתָּךְ לְלִמּוֹד תֹּרֶה,
וְתִּמִּיד יִמְצָאוּ אַוְתָּךְ לְהַתְפֵּלָל בָּזָמָן; כִּי עַלְיָךְ לְדַעַת,
שַׁהִיְשָׁבָה כְּלִילָה מִבֵּית-הַכֶּנֶסֶת וּמִבֵּית-הַמָּדָרֵשׁ,
וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (שְׁבָתַ י). זָמָן תֹּרֶה לְחוֹדֵד
וְזָמָן תִּפְלָה לְחוֹדֵד, הַיָּנוּ שְׁכָל בְּחִור צְרִיךְ לְבוֹא
לִבֵּית-הַכֶּנֶסֶת שַׁבִּיְשָׁבָה וְלִהְתִּפְלָל בְּמַנֵּן דִּיקָא:
שְׁתִּרְיָת, מְנַחָה, מְעַרְיב, לְאַט לְאַט מֶלֶה בְּמֶלֶה
וּבְקוֹל גָּדוֹל, וְיִתְפֵּלֶל מִתּוֹךְ הַסְּדָר דִּיקָא, וְלֹא
יִסְתּוּבֵב לְכָאן וְלֹכָאן, וּמְכָל שְׁכָן שֶׁלֹּא יִסְתּוּבֵב בְּסֶפֶר
בְּעֵת הַתִּפְלָה, אֲלֹא יַזְבֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאוֹתִיות
הַתִּפְלָה, וַיַּדְעַ שְׁכָאָשֵר מִתְפֵּלֶל, אֲז הַוָּא מִדְבָּר אַלְיוֹ
יַתְבִּרְךָ, וְכָמוֹ שָׁאָדָם מִדְבָּר עִם בְּשָׁר וְדָם וּמְכָל שְׁכָן

עם מלך בשר ודם לא יסתכל בספר באמצע הדיבור, כי הרי לשוטה יהיה נחشب, או שייה חביב מיתה ש悲ה את המלך, על אהת פמה וכמה באין ערך כלל, כשהאדם מתפלל להقدس ברוך הוא, אזי הוא מדבר אליו, ואילו פנים יש בשעת התפלה הויא מסתכל בתוך ספר, אם אתה מתפלל אתה צריך לדבר עכשו עם הقدس ברוך הוא, וזה אין שום ספרים אחרים, רק הטהור שבו אתה מתפלל ושותך את נפשך אליו יתברך, ומוכן בביתך מדרך, כשהמגיעה זמן למד, אזי אין שום דברים אחרים, רק למד תורה הקדושה, ואסור להתבלבל משום בריה שבעולם, ואסור להסתכל על אף בחור, אלא ישב בפנה שלו, ויתמיד מוד בלםוד התורה הקדושה שעוזרים בסידון, ודיקא על-ידי-זה יצlich דרכו; הינו בחור ישיבה שיושב בין כתלי הישיבה עליו לדעתי, כי הישיבה כלולה מבית הכנסת ובבית-הדרך, תורה ותפלה, שזו העובדה של בחור צער — להתפלל בכוונה גדולה, ולשפך את נפשו תמיד אליו יתברך, ולהתפלל מלאה במלחה מתחך הטהור ובכוונה גדולה ובקול גדול, ויעמד במקומ אחד. כמו שאמרנו תקמינו (ברכות נג.).

שֶׁפְלַ-כֵּד הִי נְזָהָרים לֹא לְדָבָר בַּבִּית-הַמְּדָרָשׁ, שֶׁלֹּא
הִי אָמָרים 'אֲסֻוֹתָא' לְאַחֲד שַׁהְיָה מִתְעִיטָשׁ, כֵּל-כֵּד
הִי נְזָהָרים לֹא לְהַתְּבִּטֵּל מִתְלָמָוד; וּעַל-כֵּן בָּחוֹר
יִשְׁיבָה, אָם הוּא רֹצֶח לְהַצְלִיחָה, עַלְיוֹ לִישְׁבָ בֵּין
כְּתָלִי הַיִשְׁיבָה, שֶׁשֶּׁם יִשְׁבָ בַּיִת-הַכֶּנֶסֶת וּבַיִת-
הַמְּדָרָשׁ, וַיַּלְמֵד וַיַּתְּפִלֵּל וַיַּקְגַּה לְעַצְמוֹ מִדּוֹת
טוֹבּוֹת, כִּי הַמִּדּוֹת שֶׁבָּחוֹר קֹנֶה בִּשְׁיבָה הֵן
בְּשָׁאָרוֹת אֲתוֹ כָּל יָמֵי חַיָּיו. וּזְכּוֹר תָּזִיכָר אֶת זֶה, כִּי
שְׁמַרְגָּילִים אֶת עַצְמוֹ בַּיּוֹם בְּחַרְופָה בֵּן יְהִיָּה לוֹ כָּל
יָמֵי חַיָּיו, וְלֹא מִשְׁתְּפִינִים אַחֲרֵ-כֵּד, כִּי לְהַשְׁתִּפְנוֹת
יִכּוֹלִים רק בַּיּוֹם בְּחַרְופָה, וּמֵשִׁיחָר צָעִיר הוּא
עֲדֵין יִכּוֹל לְשִׁנּוֹת אֶת הַמִּדּוֹת שֶׁלוֹ, וּעַל-כֵּן בָּחוֹר
צָעִיר אָרִיךְ לְעַבְדָה הַרְבָה שֶׁלֹּא יִתְחַצֵּף לִמְבָגָרים
יֹתֶר מִמְּנָנוּ, אֲז דִּיקָא כָּלָם יַאֲהֹבו אֲתוֹ; כִּי בְּדָרָךְ
כָּל אָוֹהָבים בָּחוֹר שַׁהְוָא בַּעַל דָּרָךְ אָרֶץ גָּדוֹל
מִאֶד; וְלֹכֶן, אֲהֹובי, בְּנֵי הַיּוֹקָר, רָאה לְהַכְנִיס אֶת
הַדְּבָרִים הָאָלוּ בַּתּוֹךְ לְבָה, וּמְפָאוֹן וַיַּהֲבֹא שֶׁלֹּא
יְהִי לְךָ שְׂוִים עַסְקָעָם אֲפִיךְ אַחֲרֵ בָּעוֹלָם, רק פַּתְּמִיד
בְּתֹרֶה וַתִּתְּמִיד בַּתְּפִלָּה, וּעַל-יְדֵי-זֶה תְּהִי גָּגָם
חַיָּה לְכָל הָעוֹלָם, כִּי יִסְתְּפִלוּ עַלְיוֹ, וְאֲז יִרְאֹו מַה
זֶּה בָּחוֹר יִשְׁיבָה — פַּתְּמִיד לְוָמֵד וַתִּתְּמִיד מִתְּפִלָּל,

וַתָּתוֹרָה וַתִּתְפֶּלֶה שְׁבִבִּיתֵהכֶּנֶסֶת וַבִּבִּיתֵהמִדְרָשׁ
 של הַיִשְׁיבָה, הִיא מִטְהָרָת אֶת הָאָדָם מִכֶּל מִינִי
 שְׂطִיחָת וּמִכֶּל מִינִי עֲוֹנוֹת, וּמִצְילָה אֹתָה מִכֶּל מִינִי
 חַטָּאִים וְאִינוֹ מִסְתְּבֵךְ עִם אָחָד; בַּיּוֹם שִׁיּוֹשָׁב
 בֵּין כְּתָלֵי הַיִשְׁיבָה, אָף פָּעֵם אִינוֹ מִסְתְּבֵךְ עִם אָחָד,
 וּבְפִרְטָה כְּשֻׁעוֹמֵד וּמִתְפִּילֵל עַל מִקְומָו הַקְּבוּעַ
 וַיֹּשֶׁב וַיּוֹמֶד עַל מִקְומָו הַקְּבוּעַ, בָּחוֹר כֵּזה אָף
 פָּעֵם לֹא יִסְתְּבֵךְ עִם אָחָד, וַיַּוְצֵא לוֹ שֵׁם טוֹב
 בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדּוֹשִׁים בַּמִּדְרָשׁ
 (שְׁמוֹת רְבָה, פָּרָשָׁה ח', סִימָן ב'): אִם יִשְׁבֵּן אָדָם וַיַּלְמֹד
 בְּקָרְנוֹ זְוִית, אָגִי מִגְּלָהוּ וּמִפְרָסָמוּ בְּכָל הַעוֹלָם כְּלוֹ;
 וְזֹה רְאִינוּ בָּחוֹשׁ, בָּחוֹר צָעִיר שַׁהְתִּמְדֵיד בַּתּוֹרָה
 וַתִּתְפִּילֵל בְּכָנָה, וְלֹא הִסְתְּכַסֵּחַ עִם אָחָד, אֶלָּא
 הַתִּנְהַג בְּדַרְךָ אָרֶץ גָּדוֹלָה, אֲזִזְצָא לוֹ שֵׁם טוֹב בְּכָל
 הַעוֹלָם, שְׁאַלְוָה הַעֲלֹויִים שַׁהְיָה בִּישִׁיבוֹת בְּמִשְׁךְ כָּל
 הַדּוֹרוֹת; דְּהַיָּנוּ תָּמִיד בֵּין בְּחוֹרִי הַיִשְׁיבָה הַיּוֹם
 בָּחוֹרים מִיחָדִים שְׁכַלְכַּלְכָּל הַתִּמְדִידוֹ בַּתּוֹרָה וַתִּתְפֶּלֶה,
 עַד שְׁגַתְעַלוּ יוֹתֵר מִכֶּל חֶבְרִיהָם וּנְקָרָאים עַלְוִיִּים,
 כִּי הַיּוֹם בְּכָל מִקְומֹת הַתּוֹרָה הַקְדּוֹשָׁה; וְלֹכֶן רְאָה,
 אֲהַוְּבִי, בְּנֵי הַיִּקְרָר, שֶׁגַּם אַתָּה תָּכַנֵּיס אֶת הַרְאָשׁ שְׁלָךְ
 בֵּין הַעֲלֹויִים הָאַלְוִי, וַתִּשְׁתַּדֵּל שֶׁגַּם אַתָּה תְּהִיָּה עַלְוִי,

שַׁתְּתַעַלְה מֵעֶלֶה אַחֲרֵי מֵעֶלֶה, וְעַל-יִדְיֶיךָ יֵצֵא שָׁמֶךָ
בְּכָל הַעוֹלָם כְּלֹו.

ג.

לְהַזָּהָר מִאֵד בְּכָבוֹד רָאשׁ הַיִשְׁיָּבָה וְהַמְּשָׁגִים

אֲהוֹבֵי, בְּנֵי הַיִקְרָר, עַלְיכָה לְדֹעַת, כִּי רַבְךָ שְׁלֹומֵד
עַמֶּךָ תֹּרֶה הוּא אָבִיךָ בְּגִשְׁמִיות וּבְרוּחָנִיות, וְעַל-כֵּן
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (בְּבָא מַצְיעָא ל.ג.): אָבֵדָת
אָבִיו וְאָבְדָת רָבָו — שֶׁל רַבּוֹ קُודָם, וְלֹכֶן צְרִיכִין
מִאֵד מִאֵד לְהַזָּהָר בְּכָבוֹד רָאשׁ הַיִשְׁיָּבָה וּבְכָבוֹד
הַמְּשָׁגִים שָׁשׁוֹמֵר עַלְיוֹ וּמַמְגֵן אֹתוֹ בְּדָרְכֵי הַתֹּרֶה
וְהַיְרָאָה, וּבְפִרְטָה בְּעָתִים הַלְלוּ, שָׁאת הַשְׁגִים שֶׁל יָמִי
הַבְּחֻרִות הַבָּחוֹר מִבְּלָה בֵּין בְּתַלְיִי הַיִשְׁיָּבָה, וְאֵין לוֹ
רַק רָאשׁ הַיִשְׁיָּבָה שְׁלֹומֵד עַמּוֹ תֹּרֶה וְהַמְּשָׁגִים
שְׁדוֹאָג בְּעַבוּרוֹ בְּגִשְׁמִיות וּבְרוּחָנִיות, וְעוֹזֵר לוֹ
בְּמֹה שְׁצָרֵיךָ, וְעַל-כֵּן צְרִיךָ מִאֵד מִאֵד לְהַזָּהָר
בְּכָבוֹדוֹ. וְזָכָר תִּזְכֶּר אֶת מַאֲמָרָם זֶ"ל (אֲבוֹת פָּרָק. ד.):
מוֹרָא רַבְךָ כִּמֹּרָא שְׁמִים, כְּמוֹ שְׁצָרִיכִין לְפָחד רַק
מִהַּקְדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הָוּא וְלֹא לְפָחד מִשּׁוּם בְּרִיה
שְׁבַעֲוָלָם, כְּה צְרִיכִין לִירָא וְלִכְבֹּד וְלִיקָּר אֶת רָאשׁ

בָּחוֹר יִשְׁיבָה

הַיִשְׁיבָה וְהַמְשָׁגִיחַ, כִּי רָאשׁ הַיִשְׁיבָה מוֹסֵר אֶת
נֶפֶשׁוֹ בַּעֲבוּרָה וַיְלֹמד עַמְקָה תֹּרֶה, וַיַּזְחַק רַק אֶת
הַטּוֹב מִמֶּנּוּ, וְכָמוֹדֵין הַמְשָׁגִיחַ, שַׁמְשָׁגִיחַ עַלְיוֹ
וּמַתְעִגֵּן בְּכָל אַרְכִּיָּה בְּגִשְׁמִיות — אִם חִסְרָה לְךָ
אַכְלָה וּבְגִדִּים וּכְדוּמָה, וְלֹכֶن עַלְיוֹ לְכַבֵּד אָוֹתָם מִאַד
מִאַד, וַיַּלְיָקֵר וַיַּלְפֵאֵר אָוֹתָם, וְאִף שַׁעֲכָשׁוֹ אַתָּה צָעִיר,
וְאַתָּה לֹא יָדַע אֶת הַעַמֵּל וְהַגִּיעָה וְהַטְּרַחָא
שַׁהְרָאשׁ יִשְׁיבָה וְהַמְשָׁגִיחַ מִשְׁקִיעִים בָּהּ, עַמְקָה כָּל
זֹאת כְּשַׂתְגָּדֵל אֶז פְּשָׁפֵיל וּמְבִין, שָׁכֵל הַמְהוֹת
טוּבּוֹת וְכָל הַיְדָע בַּלְמֹוד תֹּרֶה שְׁקָנִית קִיה דִיקָא
בְּצֻכּוֹת רָאשׁ הַיִשְׁיבָה הַטּוֹב שָׁלֵךְ וְהַמְשָׁגִיחַ הַגְּפָלָא
שָׁלֵךְ, וְלֹכֶן עַלְיוֹ לְכַבֵּד וַיַּלְיָקֵר מִאַד אֶת רָאשׁ יִשְׁיבָה
וְאֶת הַמְשָׁגִיחַ, אֲשֶׁר הֵם מוֹסְרִים אֶת נֶפֶשׁ
בַּעֲבוּרָה, וְאֶפְלוֹג שִׁישׁ לְךָ אַיזוֹ קָשָׁה עַלְיוֹם, תְּדוֹן
אָוֹתָם לְכַפֵּר זָכוֹת, כִּי סָוףׁ כָּל סָוףׁ גַּם הֵם בְּגִנִּיאָדָם,
וַיַּיְשׁ בְּחוֹרִים שִׁיכּוֹלִים לְהַזְכִּיא אֶת עַצְבֵיכֶם, וְעַלְכֵן
אִם הֵם מִקְפִּידִים עַלְיוֹ אוֹ צֹעֲקִים עַלְיוֹ פָּעָם,
תִּמְחַל לְהֵם תְּכִפֵּזָמָד, כְּמוֹ שָׁאָמָרוּ חֲכָמִינוּ
הַקָּדוֹשִׁים (ברכות טג): כָּל שְׁפֹועָס עַלְיוֹ רַבּוֹ וְשׂוֹתָק,
זֹכֶה לְהַבְּחִין בֵּין דִינֵי מִמּוֹנוֹת לְדִינֵי נֶפֶשׁוֹת; וְלֹכֶן
כָּל מָה שָׁרָק עֹזֶר עַלְיוֹ בֵּין לְבִין רַבּוֹ אוֹ בֵּין לְבִין

המְשִׁגֵּח וראש הישיבה, אם הוא דין אותם לבני זכות, איןנו זו ממש עד שזוכה לkeys ברורה טוב, כי ראש הישיבה והמשגיח שם בכלל רבו, בsharp זוכה לבטל את עצמו אליהם ומכבדים ומיקרים, אז הקדוש ברוך הוא שורה אצלו. ודבר זה ראיינו בחוש בכלל הדורות, כל אלו שכבר אחות רבותיהם ושימושם אותם כל צרכם, על ידי זה זכו אחראם להגיא לדברים גדולים עד מאר, כי עקר הלמוד שלומדים אצל הרב וראש הישיבה והמשגיח, הוא עליידי שימוש חכמים, ועל כן אמרו חכמיינו הקדושים (ברכות ו): גודל שימושה של תורה יותר מלמודה, וצריכים למסר נפשו על נקודה זו, לבבך את ראש הישיבה ואת המשגיח, ואפלו שרואים אצלם, חס ושלום, אייזו עולה לפניהם בעתו הקטנה, צריכין לדון אותם תקופה-ומיד לבני זכות, כי יש בחורים נשיכולים להוציא אותם משפטם ומעצבייהם; ועל כן ראה אהובי, בני היקר, לבטל את עצמה לגמר לגביו רבך ראש הישיבה והמשגיח, ובמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בנים, סימן ס): מי שהוא מקטין את עצמו לפני רבו, ושאל מנג' כל הספקות, אף-על-פי שרבו מביש

אותו, על-ידי-זה זוכה שיווצא ממנה בן שהוא גדול בתורה יותר מרבו; וכל אלו הגדולים שסבלו בזונות, חרופין וגדופיין מרבים, מראש היישיבה ומהMSG'ח ושתקו, לבסוף נתלו ביותר בתורה, והם בעצם נשו ראיי ישיבה ומשייחים, והעמדו תלמידים הרבה, כי השמוש שמשמשים את הרב או ראש היישיבה ומהMSG'ח, זה עוזר לעתיד, שהוא יודע איך להתנהג עם התלמידים שלו; ועל-כן ראה אהובי, בני היקר, לבבך וליקר מאר את ראש היישיבה ומהMSG'ח, ותמיד פבוא אליהם ותשאל אותם את ספקותיך, ואפלו כמה וכמה פעמים ביותר אל פזוב אותם, אלא פבוא ותשאל אותם את ספקותיך, וכך שבתחלת יראו כאלו מקרים עלייך, אבל לבסוף הם יאהובך מאר מאר, כי ראש היישיבה או מהMSG'ח כשרואה שבחור הוא רציני ורוצה למד, ורוצה דרך בזמנים, אזי הם אהבים אותו מאר, ומלהורים אותו תורה ודרך בזמנים; ועל-כן ראה אהובי, בני היקר, מאר מאר לבבך את הרראש ישיבה ואת מהMSG'ח שלו, ועל-ידי-זה תקופה שאפתה בעצמך לבסוף תהיה ראש ישיבה או משגיח גדול, ותמיד תלמידים

תגוננים, ויהי שמק הולך מטוף העולים עד סופו; כי כל אלו הגדולים שעוכבו להיות גדולים בתורה וביראת שמים, היו רק על ידי ששמשו הרבה את רבותיהם — ראש היישבה והmeshagim בהיותם בחורים צעירים; ולכון אהובי, בני היקר, ראה מהיום זה לאה לשמר מאי בכבוד ראש היישבה ובכבוד המשגיח, אף פעם אל תתחזק לפניהם, ואף יש בחרים מחצאים, אתה ברוח מהם, וללא יהיה לך שום שכנות אליהם, ואם אתה רואה אותה בחור שדבר על ראש היישבה או על המשגיח תברח ממנה, כי לבסוף תכשל, הוא יילך לבאר שחית ולא ישאר ממנה שום דבר, ואתה תתעללה בתורה וביראת שמים, עד שאתה בעצמך תהיה נעשה ראש יישבה גדול, ומתמיד הרבה תלמידים.

ד.

מעלת בחור המתפלל בצבא דיקא

אהובי, בני היקר, אתה ארייך לדעת, בדרך כלל בחור צער מורה חתר לעצמו לא להתפלל במניין, והיצר קרע מתלבש עצמו בכל מיני

פְּכַסִּיסִים וּבָכֶל מֵנִי מִצּוֹת, הַעֲקָר לִמְנֻעַ בָּחוֹר
 צָעִיר מִלְהַתְּפִלָּל בָּמִנְין, פָּה הוּא צָרִיךְ עוֹד לִישְׁן,
 כִּדי שִׁיחִיה לוֹ כַּח לִלְמָד, פָּה הוּא צָרִיךְ לְאָכֵל כִּדי
 שִׁיחִיה לוֹ כַּח לִלְמָד, פָּה הוּא בָּאָמֵץ לִמְוד
 וּכְדוּמָה כָּל מֵנִי פָּתוּיִם שַׁהְיִצְרָר הַרְעָם פְּתָה בָּחוֹר
 צָעִיר שֶׁלֹּא יַתְּפִלָּל בָּמִנְין. וּבָאָמָת אֵין עוֹד דָּבָר
 גָּדוֹל מִלְהַתְּפִלָּל בָּמִנְין, כִּי בָּשָׁעָה שַׁהְצִבּוֹר
 מַתְּפִלְלִים, זֶהוּ עַת רְצׂוֹן גָּדוֹל בְּשָׁמִים, וּבְפִרט
 בִּישִׁיבָה, כְּשֶׁבָּחוֹרִים מַתְּפִלְלִים בִּיחֶד וּבְקוֹל עִם
 חַנּוֹן, אֵיזָה פָּעָנוֹג זֶה וְאֵיזָה עֲרָבוֹת זֶה לְהִיּוֹת
 בְּינֵיכֶם. וְדָבָר זֶה רָאוּ בָכֶל הַיִשְׁיבָות, שֶׁבָּחוֹרִי
 הַיִשְׁיבָה שַׁהְקִפְידָוּ מִאַד לְבוֹא לַתְּפִלָּל בָּמִנְין
 וַהֲתִפְלִלוּ בְּקוֹל גָּדוֹל וּבְגַעַמָּה יִיחֶד עִם הַמִּזְבֵּחַ,
 הַלְּמוֹד שֶׁלָּהֶם הִיה בְּצִורָה אַחֲרַת כָּל הַיּוֹם, כִּי
 הַתְּפִלָּה בָּמִנְין וּבְצִבּוֹר מְרַכְּזָת אֶת הַבָּחוֹר שִׁיחִיה
 לוֹ זָמֵן עַל הַכֶּל, כִּי הַשְּׁלָש תְּפִלּוֹת שְׁתִּירִת, מְנַחָה,
 מְעָרֵיב, הַם הַיִסּוֹד שֶׁל בָּחוֹר צָעִיר, וְהַם הַקּוּבָעָות
 לְבָחוֹר דָּרָךְ, כְּשֶׁקְמָ צָרִיךְ לְזֹרֵז אֶת עַצְמוֹ תְּכִפָּה-וּמִיד
 לְבוֹא וַיְהִי תְּפִלָּל בָּמִנְין דִּיקָא, וַיְהִי תְּחִיל בִּיחֶד עִם
 הַצִּבּוֹר וַיְהִי תְּפִלָּל עִם הַחַנּוֹן וְעִם כָּל הַבָּחוֹרִים בִּיחֶד
 בְּקוֹל גָּדוֹל, וְכֵן מִתְּחִיל הַיּוֹם, אַחֲרִיכֶךָ אָמַר

האחרים מתפללים מנוח בימד ובצBOR ובקינה גדולה ובגעימה יתרה, איזה טענוג הוא לשמע איך בחורי ישיבה מתפללים בימד בקול גדול ובצBOR דיקא, וזה מפRID בין סדר ראשון לבין סדר שני, ואחר-כך בלילה כשמתפלין מעריב בימד בקול ובגעימה יתרה בימד עם האבור, זהה עולה מעלה מעלה בכל הולמות, כי רואים שתפלה בצBOR של בחורי ישיבה מנכשת תשוקה והתוערות בין מהמון העם, כי אנשים נעים מתחת תמלונות לשמע את קול התפלה של בחורי ישיבה, כי הקול של בחורי ישיבה בעת תפלה מאר ערב ונעים, ואם ערב ונעים בזה הולם, על אמרת כמה וכמה באין ערך כלל, איך הוא נעים וערב בכל הולמות כלם, שמלאכי מעלה מתקנאים בו; ועל-כן ראה אהובי, בני היקר, מהיום זהlah, שלא תמצא לעצמך איזה תרוץ שיישג מאר או שסדרת ענייניך או שהארכת לתקן משחו ובדומה כל מיני פתווי היוצר שטפתה אותה, שתעשה כל מה שאתה צריך בעת התפלה — העקר שלא תפלל במניין, תשمر את עצמך מהיום זהlah ותתפלל בצBOR ובמנין דיקא, ועל-ידי-זה יהיה

קבוע בָּה סִדְרָה, כִּי הַתְּפִלָּה בְּצֻבּוֹר זוֹה הַסִּדְרָה לְבָחוֹר.

.ה.

תְּהִרֵך אָרֶץ שֶׁל בָּחוֹר צְרִיךְ לְהִיוֹת דְּגָמָא חַיָּה

אֲהוֹבִי, בְּנֵי הַיקָּר, עֲכַשׂו אַתָּה עוֹד בָּחוֹר צָעִיר,
עַלְיכָה לְדֹעַת, כִּי כָל יִצְחָר מִחְשָׁבּוֹת לְבוֹ רַק רַע כָּל
הַיּוֹם, וַיַּצַּר לִבְךָ אָדָם רַע מִגְעוֹרִיו, טַבָּע שֶׁל בָּחוֹר
צָעִיר שֶׁהוּא רַע, וַיַּשֵּׂלֹךְ מִהוּת רְעוֹת עַד מַאַד, נִטְבָּע
בָּחוֹר צָעִיר אֲנָכִיּוֹת שָׁאַינּוּ רֹצֶחֶת לְהַשְׁמַתָּף עִם
שָׁוֹם בְּרִיחָה שְׁבָעוֹלָם וְרוֹצֶחֶת רַק אֶת עַצְמוֹ, אַיִלּוֹן
רוֹצֶחֶת לְהַתְמִילָּק עִם אַחֲרָיו, שֶׁזֶה עֲקָר הַמִּדּוֹת רְעוֹת
שְׁרָק יִשְׁלַׁח לְבָחוֹר צָעִיר, כִּי בָּזָה כִּבְרָה כְּלוּלָות כָּל
הַמִּדּוֹת הַרְעוֹת שְׁבָעוֹלָם, כִּי בְּרִיגָע שְׁלַׁבְחוֹר יִשְׁלַׁח
אֲנָכִיּוֹת, וְאַיִלּוֹן רוֹצֶחֶת בְּשָׁוְם פָּנִים וְאַפְןָן לְעֹזֶר לְזַוְלָתוֹ,
הַוָּא עַלְולָה לְכָל הַרְעוֹת שְׁבָעוֹלָם, כִּי טַבָּע אָדָם
שֶׁהוּא רַק חֹשֶׁב מִעַצְמוֹ וְלֹא מִאַחֲרִים, לְבֶסֶף הַוָּא
מַתִּיר לְעַצְמוֹ לְגַנְבָּה וְלְגַזְלָה וְלְהַשְׁמֵשׁ בְּדִבְרִים שֶׁל
זַוְלָתוֹ בְּלִי רְשֹׁוֹת, כִּי הַרְיִי תְּמִיד חֹשֶׁב רַק מִעַצְמוֹ,
וְאִם אַנְיִ חֹשֶׁב רַק מִעַצְמִי, אֹז אַנְיִ מַזְרָה הַתְּרִ
לְעַצְמִי לְעַשׂוֹת עִם כִּסְפִּי זַוְלָתוֹ וְעִם צְרָכִיו

הגשים ממי מה שאני רוצה, עד שמתיר לעצמו לגנב ולגוזל, ומכל שכן כsharp; את ידיו על חברו, שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין נה): כל המגביה ידיו על חברו נקרא רשע, ומתכווצת עם כלם, שהוא גם-כן בא ממדת האנכיות שיש בו, כי הוא חושב את עצמו מיחס יותר מכלם, ועל-כן אינו רוצה להתחלק עם אף אחד, ועל-כן הוא רע עם כלם, ולבסוף כלם שונאים אותו, כי אף אחד אינו אוהב אחד שרוצה להשתלט עליו; ועל-כן אהובי, בני בicker, ראה לשבר את המדות הרעות שיש בכם געוּריך, ועל תחיה אנוכי, אלא תרצה תמיד להתחלק עם זולך, משפטך לעזר לבוחר שני, ועל-ידי-זה כלם יאהבו אותך, לא-כן אם אתה מתחזק לכולם, ומגיד: זה מה שאני רוצה, תאל את הלב, אני לא שואל אותך ובdomah כל מיני בטויים של עוזה, תדע שלבוסך אף אחד לא ירצה לעמוד עליך, ואף אחד לא ירצה לדבר אותך, ולא עוד אלא אם תגדל במדות רעות פאלו, יהיה לך צרות כל ימי חייך, כי מי שאינו שובר את המדות הרעות כשהוא עדין צער, אזי הוא אבוד, כי עליו עוד להתחנן ויהיו לו אשפה וילדים, ואם הוא לא

יתחלק אֶתְמָם, אֲזֵן יְהִי לוֹ צָרוֹת גְּדוּלֹת, כִּי לֹא יְהִי
לוֹ שְׁלוֹם־בֵּית, וַמָּה גַּם שֶׁלֹּא יִסְתַּדֵּר עִם הַיְלָדִים
שֶׁלֹּוּ; וְאֶל תִּחְשֶׁב, אֲהוֹבִי, בָּנִי, שֶׁאָנִי עֲכָשָׂו מִדְבָּר
בְּעַלְמָא, וּמִתְלֹצִין מִמֶּךָּ אֶלְאָ תִּסְתַּכֵּל הַיְטָב הַיְטָב
עַל הַמְּדֹות הַרְעוֹת שֶׁלֹּךְ, שִׁישׁ בְּךָ מִדָּת הָאֲנָכִיָּת
— רק אָנִי וְעוֹד פָּעָם אָנִי וְעוֹד פָּעָם אָנִי, הַפְּלָל
מָגִיעַ לִי, וַהֲפָל אָנִי צָרִיךְ, וְאָנִי לֹא רֹצֶחֶת לְהַתְّחַלֵּק
עִם אֶחָר, וְזֹה מָה שְׁגֹורֶם לְךָ קְנָאות וְשְׁנָאות שָׁאָתָה
מִקְנָא בְּזַוְלָתָךְ, וְגַדְמָה לְךָ כְּאַלְוָה לְחֶבֶר שֶׁלֹּךְ יִשְׁלַׁח
יוֹתָר טֹב מִמֶּךָּ, אֲשֶׁר הַפְּלָל הַבָּל, כִּי סֹוף כָּל סֹוף
לְכָלָם יִשְׁלַׁח אָתוֹתָךְ, לֹא שִׁיק דָּבָר כֹּזה שֶׁלֹּאָחָד יִשְׁלַׁח
יוֹתָר מִהְשַׁנִּי, זֹה רק דָּמִיּוֹן, אֲםִינָה מִתְּחַלֵּק עִם
הַשְׁנִי אָזִי יִשְׁלַׁח לֹא תִּמְיד, וְהַוָּא יִכְׁלֶל לְבִנּוֹת בֵּית נְאָמָן
בְּיִשְׁرָאֵל, וַיִּכְׁלֶל לְהַתְּחַתֵּן עִם אֲשָׁה, וַיִּסְתַּדֵּר עִם
הַיְלָדִים וַיִּסְתַּדֵּר עִם הַחֲבָרָה; וְעַל־כֵּן אָתָה צָרִיךְ,
אֲהוֹבִי, בָּנִי תִּקְּרֵר לְהַזְּכִיא מִמֶּךָּ אֶת הַמְּדֹת הַרְעוֹת
הָהָרָה שֶׁל אֲנָכִיָּת שִׁישׁ בְּךָ, וַתַּעֲזֶר לְזַוְלָתָךְ, וְאֶזְעָמָן
תִּרְאָה שֶׁכָּלָם יַאֲהֻבוּ אֹתָךְ, וַתַּפְּכֵל לְהַסְתַּדֵּר עִם
כָּלָם. וְזֹה יִסּוּד גְּדוֹלָה בְּתִי הָאָדָם, וְזֹה בְּכָלְלָה מִדָּת
הַדָּרָה אֶרְץ, כִּי עֲזֹת הִיא מִדָּה מְגַבָּה מְאָד; מִי
שִׁמְתַחְצֵאָף נֶגֶד בָּחוֹר שְׁנִי, וַמְעַיק לֹא וַמְצַעֵּר אָתוֹתָךְ

ורודף אותו, אין לך עוד עזות הגוף יותר גדולתה מזו, שהוא סובל את הגיהנום עוד בזיה העולם, כי כלם בורחים ממנה, ועוד פנים לגיהנום (אבות, פרק ה'), וכן יש לו גיהנום עוד בזיה העולם, כי כשהוא עז פנים, שמתהיל עם כל אחד ואין לו שום דרך ארץ, אזי יש לו חמי גיהנום בעולם זהה, כי כלם מדברים עליו, וכלם אינם רוצים לעמוד על ידו, ואים רוצים לדבר אותו, כי אף אחד אינו מעוניין שיש להו עסק עם עז פנים, לא-כון מי שהוא בעל דרך ארץ גדול, ויש לו מדות טובות ועווזר לכלם, על-ידי-זה כלם מתרברים אליו, וכלם נעשים לו חברים, וכלם עוזרים לו בפה שרק יכולים; וכך ראה, אהובי, בני היקר, לקנות בעצמך את מדת הדרך ארץ, כשהאתה ערדין צער אפתה יכול לשבר את הטבע הרע שלו, שיש בה אנכיות, ותשפידל מאד מאד שתהייה לך מדת הדרך ארץ לעזר לזרתך, ועל-ידי-זה כלם יאהבו אותך.

חֲבָרִים טוֹבִים

אהובי, בני היקר, ראה והתבונן היטב מה שגעעה בישיבה, יש כל מיני טפости בחורים, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נה): כשם שפרצופיהם שונים וכן תייהם שונים, ורואים כל מיני טפости בחורים שבאים ממקומות אחרים ומוצא אחר, ועל כן כל אחד מביא את המדה הרעה והפטאה הרעה וההנוגות הרעה שקבל, ולהפוך יש גמ-כן שמביאין מדות טובות והנוגות ישרות מקום שבאים, וכך בכל ישיבה יש בחורים טובים ויש בחורים רעים, בחורים שובבים ובחורים רציניים, בחורים מתמידים בתורה ובחורים שמבטלים את הזמן היקר; וכך ראה, אהובי, בני היקר, להתר敝 רק עם חברים טובים, בחורים שמתמידים בתורה הקדושה, ואינם הולכים בטל, ואם תתר敝 אל בחורים כאלו, אזי גם אתה תהיה כאחד מהם, ויתעללה שמא בישיבה, לא-כן אם תתר敝 עם בחורים פוחזים, אשר מבטלים את זמנם, ומפתחים דבריהם בטלים ומספרים לשון הרע ורכילות ולייצנות, ומ תלותצים

מִכֶּל מְנַהֲגֵי יִשְׂרָאֵל, אֹזִי גַם אַתָּה תִּמְשַׁךְ אֲלֵיכֶם,
וַלְבָטֹף תְּהִיה בְּאַחֲרֵי מֵהֶם; וְלֹכִן רָאָה, אֲהוֹבִי, בְּנֵי
הַיּוֹקֵר, לְהַתְّחִבֵּר רַק אֶל חֲבָרִים טוֹבִים, וַתְּשַׁפְּדֵל
מִאַד מִאַד לְבָרָת מַחְבָּרִים רְעִים, וְאַפְّ שְׁזָה דָּבָר תְּכִי
קְשָׁה, כִּי סֻמֵּן כֵּל סֻמֵּן אַתָּם לְזֹמְדִים בָּאוֹתָה יִשְׁיבָה,
וְאַתָּם יוֹשְׁבִים בָּאוֹתָם כְּתָלִי יִשְׁיבָה, וַמְסֻתּוֹבָבִים
בָּאוֹתָו בֵּית-הַמְּדָרֵשׁ וּבָאוֹתָו בֵּית-הַכֶּנֶּסֶת, עַמְּכָל
זֹאת עַלְיָכֶם לְדִעָת שָׁאַכְנֵן יָכֹלִים לְשִׁנּוּת אֶת הַטְּבָע,
כִּי הַטְּבָע הוּא שִׁישׁ בְּחוֹרִים טוֹבִים וַיֵּשׁ בְּחוֹרִים
רְעִים, וַעֲלֵיכֶن לְמֹה לֵה, אֲהוֹבִי, בְּנֵי הַיּוֹקֵר, לְלַכְתָּ
דִּיקָא אֶל בְּחוֹרִים הַרְעִים, דִּיקָא אֶל בְּחוֹרִים כְּאַלוּ
שַׁמְסֻתּוֹבָבִים וְאַינְם עוֹשִׁים דָּבָר, סְתִּים מַשְׁתַּגְעִים,
כִּי הַבְּטַלָּה מִבְיאָה לִידֵי שְׁעָמֹום, הַבְּטַלָּה מִבְיאָה
לִידֵי זֹמָה, הַבְּטַלָּה הַוְּרָגָת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, בָּמוֹ
שָׁאָמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (אֶבֶות רַבִּי נָתָן, פָּרָק. יא):
תַּחַצֵּ"ט אָנָשִׁים מִתִּים מִהַּבְטָלָה וְאַחֲרֵי מִתְמִתָּה
יִשְׂרָה; כִּי הַבְּטַלָּה הַוְּרָסָת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, הַיּוֹת
שַׁהְוָא מַסְתּוֹבֵב וְלֹא יָדַע מָה לְעֹשֹׂת עִם עַצְמוֹ,
אִינּוּ יָדַע מָה לְעֹשֹׂת עִם הַזָּמָן שְׁלֹו, מַסְתּוֹבֵב
בְּרִחוּבּוֹת, עֹזֶלה עַל הַמַּדְرָגוֹת, יָזַר אֶל תַּדְרֵר הַאֲכָל,
יָצָא לְפָרוֹזָדָר, יָצָא לְכַבִּישׁ, הַפְּלֵל הַוָּא יַעֲשֵׂה, רַק

לֹא לְשַׁבַּת בָּמְקוּם אֶחָד, וְלַהֲפֹךְ — בָּחוֹר טוֹב
פָּמִיד יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד וּמַתְפֵלֶל, וְהוּא רָצִינִי, וּעַל-כֵּן
לִפְמָה לֹהֶךָ, אֲהוֹבִי, בָּנִי הַיָּקָר, לְהַתְّחִבֵּר עִם חֲבָרִים
רַעִים, אֲשֶׁר אֵינֵם עוֹשִׂים דָּבָר, רַק מִפְטַפְטִים
וּמִסְתּוּבָבִים וְלֹא עוֹשִׂים מִאוֹמָה, יוֹתֵר טוֹב לֹהֶךָ
לְהַתְّחִבֵּר אֶל חֲבָרִים טוֹבִים, שֶׁגַּם אַתָּה תְּהִיא כְּאֶחָד
מֵהֶם, וְאֲדֻרְבָּה כָּלָם יַקְנָאוּ בָּךְ. וְאֵם תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי
וְתִתְחִבֵּר רַק עִם בָּחוֹרִים רָצִינִים, אֲזֶן לֹא תִתְחִרְטֵת
— לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.

. ז.

הַפְּקִיּוֹן הוּא יִסּוּד גָּדוֹל לְבָחוֹר צָעִיר

עַלְיכָךְ לְדַעַת, אֲהוֹבִי, בָּנִי הַיָּקָר, כִּי מֵי שְׁמַתְנָה גָּג
בְּנָקִיות, סִימָן שֶׁגַּם מִתְחַשֵּׁבְתוֹ נָקִי, וְהַמְדוֹת שֶׁלוּ
נָקִיות, וְלַהֲפֹךְ מֵי שֶׁהוֹלֶךָ עִם בָּגְדִים מִלְכָלִים, וְכֵן
אִינוּ מִשְׁתַּדֵּל שֶׁהַמֶּטֶה שֶׁלוּ תְּהִיא נָקִיה וּמְסִדְרָת,
וְאִינוּ מִנְקָה אַחֲר עָצָמוֹ בְּשַׁעַה שָׁאָכֶל, סִימָן שֶׁהוּא
בַּעַל מְדוֹת גְּרוּעוֹת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מְדוֹת מְגֻנָּות
כְּאֵלָיו, כִּמוֹ מֵי שִׁישׁ לֹו בְּמַחְזָה וּבְמַחְשָׁבָתוֹ הַרְבָּה
זָהָם וּזְבָל, וְהוּא אִינוּ חֹשֵׁב שָׁוָם מַחְשָׁבָה

קדושה. כי לא ימלט אֲשֶׁר אָדָם הַדְּבוּק בַּהֲקֹדֶשׁ בְּרוֹךְ-הַוָּא, שֶׁלֹּא יִשְׁמַר עַל נִקְיָות גּוֹפֹו וַעֲלֵל נִקְיָות מְלֻבּוֹשָׁיו וַעֲלֵל נִקְיָות מִקְומָו, וְלֹא יַנְקַה אַחֲר עַצְמוֹ; וְלֹכֶן רָאָה, אֲהֹובִי, בְּנֵי הַיּוֹקָר, לְהַזְהָר מִאָד בְּמִדְתָּה, נִקְיָות, כִּי הַנִּקְיָות הִיא הַיּוֹסֵד שֶׁל טְהָרָה, וְכֹשֶׁהוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם לְמִקְוָה, וַרְוַחַץ אֶת עַצְמוֹ לְכֹבֵד קָוָנוֹ, הוּא מַקִּים בְּזֵה מִצְוָה, וְכָמוֹ שֶׁאָמַרְוּ חֲכָמִינוּ הַקְדּוֹשִׁים עַל הַלֵּל הַזָּקָן נִזְקָרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה לְג, סִימָן גַּי), שֶׁאָמַר, שַׁהוֹלֵךְ לְעַשׂוֹת רְצֹוֹן קָוָנוֹ, וְהַלֵּךְ לְרִחְצָה אֶת גּוֹפֹו; וְעַלְיכָה לְדָעַת, שַׁהַיּוֹסֵד שֶׁל טְהָרָה הוּא טְבִילַת מִקְוָה, וְלֹכֶן תְּזָהָר מִאָד בְּכָל יוֹם חַק וְלֹא יַעֲבֵר לְלַכְתָּה לְמִקְוָה, וְתִרְחַץ אֶת עַצְמָךְ הַיּוֹטֵב שֶׁלֹּא יֵצֵא מִמֶּךְ רִיחַ רְעָ, חַס וְשָׁלוֹם, וְזֹוּ מִצְוָה גְּדוֹלָה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּמִצְוָה גְּדוֹלָה בְּרוֹחַגְנִיּוֹת, כִּי בְּשַׁעַה שַׁהְגּוֹף טֹבֵל כְּאֵן לְמַטָּה הַגְּשֶׁמֶה נִטְבְּלַת לְמַעַלָּה, וְכֹשֶׁאָדָם זֹכָה לַטְבֵּל בְּכָל יוֹם בְּמִקְוָה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא לוֹמֵד תּוֹרָה בְּטְהָרָה. וְצִרְיךָ לִמְסַר אֶת נְפָשׁוֹ עַל דָּבָר ذָה — לְלַכְתָּה בְּכָל יוֹם לְמִקְוָה וְלִרְחַץ וְלִשְׁטַף אֶת עַצְמוֹ הַיּוֹטֵב, כִּי שֶׁלֹּא יֵצֵא מִמֶּנּוּ שָׁוָם זֶה וְרִיחַ רְעָ, וְלַהֲשַׁתְּדִיל לְרִחְצָה אֶת עַצְמוֹ בְּסִבְון, בְּאַפְּנָן שֶׁלֹּא יֵצֵא מִמֶּנּוּ שָׁוָם רִיחַ רְעָ וְשָׁוָם

זהמה וαι נעימות, וכשגוף יהיה נקי, אזי גם נשמה תיה נקייה. ובמוכרן צריכין מאד מאד להזהר על נקיות الملبوשים, כי תלמיד חכם שגמצא רכב על מלבושו חיב מיתה (שבת קיג), ועליכן תשפידל, אהובי, בני היקר, ללבת תמיד בגדים נקיים, ותכיבס את בגדיך בכל פעם, ואם יתכלכו תרפא-ימיד תכביסם, וזה יועיל לך מאד לטהרה. ובמוכרן תשפידל שטחת תהיה נקייה, ותמיד תחליף את הסדין, ותשדר את מטבח, ושלא יהיה תחת מטבח שום דבר, ובפרט דבר מאכל, כי זו מטבח עם הארץ, שהוא שם תמיד דבריו תחת המטבח, ולכון תשפידל מאד שטחת תהיה נקייה בGESPYOT וברוחניות, ולא כל זה תזקה אם תשמור מאד על נקיות גופך ונקיות מהшибותיך, ובמוכרן בעת האכילה תשمر מאד מאד מה שאפתה או כל, שיש היה נקי ומסדר, וכך פעם לא תאכל מאכל אחר הוא מלכלה או כלי מלכלה, כי כל המחלות והחולאים רעים באים לאדם לשאינו נזker בנקיות המאכלים, ותבדק היטב את הפרות והמאכלים אם אין בהם תולעים או נמלים או שאר מיני שרצים קטנים השורצים בתוך המאכל, ובפרט ביום הקviz.

צָרִיכֵין לְהַזְהָר מִאֵד מִאֵד מַה שָׂאָכְלִים, וְכַשְׁבָחָר
גּוֹהֵר מִאֵד בְּנָקִיּוֹת הַמְאָכְלִים עַל-יִדְיֶךָ יְהִי
מַבְטֵח שַׁיְהִיה פָּמִיד בְּרִיאָה וְלֹא יִחְסַר לוֹ שֻׁום דָּבָר.
ולְכוּן כִּשְׁגּוֹמֵר אֶת הַמְאָכֵל שָׂאָכֵל, שִׁישְׁפְּתַל
לִנְקוֹת אַחֲרֵי עַצְמוֹ, וְזֹו מִדָּה יִקְרָה מִאֵד, שָׂאָדָם
מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ כִּשְׁהוּא אָוָכֵל וּמְסִים, אָזִי מִנְקָה
אַחֲרֵי עַצְמוֹ, וְלֹא מִשְׁאֵיד אֶת הַפְּסָלָת שֶׁלוֹ בְּשִׁבְיל
אַחֲרִים. וְאֵם מַרְגִּיל עַצְמוֹ בִּימֵי הַבְּחֻרוֹת לְהַגְיָעַ אֶל
מִדָּת הַנְּקִיּוֹן, אָזִי כָּל הַתְּיִםְנִים שֶׁלוֹ יְהִיוּ נְקִיִּים בֵּין
בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי; וְלֹכֶن מִאֵד מִאֵד אַבְקַשׁ אֹתָהּ,
אֲהוֹבִי, בְּנֵי הַיִּקְרָה, אֲף שְׁגַדְמָה לְךָ שָׂאָנִי מִדְבָּר סְתִּים
דִּבּוּרִים, וּמַבְקַשׁ מִמֶּךָּ דִּבּוּרִים שְׁגַדְמִים לְךָ
כְּפֻעָוִתִּים, עַלְיָךְ לְדִיעָת כִּשְׁתַּגְדֵּל תְּבִין וּמִשְׁבִּיל שֶׁכָּל
מַה שְׁבַקְשָׁתִי מִמֶּךָּ וְכָל מַה שְׁהַזְרָתִיךְ וְאַנְתִּי
אֹתָהּ הֵם דִּבּוּרִים גְּדוֹלִים מִאֵד, וְאֵם תְּקִים אֶת כָּל
הַנְּאָמֵר כֵּאן, אָז תְּצִלִּיחַ כָּל יִמֵּי חַיְךְ בְּגַשְׁמִיות
וּבְרוּחָניות; וּעַל-כֵּן, אֲהוֹבִי, בְּנֵי הַיִּקְרָה, מִטָּה אַזְנִיךְ
אֶל דִּבּוּרֵי אֱלֹהָה, וַתְּכִנִּיסֵּם הַיּוֹתֵב בְּלִבְבָךְ, וְאָז טֹב כָּל
הַיּוֹם.

תִּם וְגַשְׁלִים, שְׁבָח לְאָל בָּזְרָא עַזְלָם!